

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

An in causis prophanis laici conueniri possint coram Iudice ecclesiastico.
Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

lib. 1. Marant. d. dist. 11. numer. 23: Scacc. de Iudic. lib. 1. cap. 11. nu. 25. diuina enim conuenitur collegium non dicuntur conueniri singuli de Collegio l. sed si hac d. qui manumittitur ff. de in ius voc.

Sed contrarium mihi videtur verius: quia etiam in tali casu collegium dicitur ecclesiasticum, quamuis minor pars sit Clericorum, cum hæc minor pars sit dignior; & ideo coram Iudice ecclesiastico conueniri debet, vt d. Ant. Burg. in cap. cum dilecti n. 14. de empt. & vend. quem refert. Couar. pract. cap. 34. num. 1. quod eo magis procederet, quando par esset numerus clericorum, & laicorum Bart. in d. l. Modales nu. 15. Couar. ubi supra.

13 Obserua 5. quod Vidue, & pupilli diuites in defectum iustitiæ secularis possunt laicos coram ecclesiastico Iudice conuenire, cap. ex tenore ubi DD. de for. comp. quamuis enim huiusmodi causæ primario spectent ad iudicium, seculare iuxta cap. regum 23. q. 5. secundario tamen etiam ad ecclesiam spectant, quando scilicet Index seularis est negligens c. administratores ead. q. 5. vt dicunt DD. quos refert, & sequitur Bellet. tit. de fauor. cleric. real. d. 5. nu. 34. è contra verò causæ pupillorum, & Viduarum pauperum, & aliarum personarum miserabilium principaliter ad ecclesiam spectant cap. 1. dist. 87. & ideo possunt huiusmodi personæ laicos trahere ad Ecclesiasticum tribunal, etiãsi coram seculari iudice iusticiam consequi possint cap. super qui-

busdam de verb. sign. cap. significantiibus de offic. & pot. Iud. deleg. capit. ex parte de for. compet. ubi id notat glos. in ver. exceptionibus vers. item est arg. & ibidem Barb. num. 6. & ita etiam videtur sentire Bellett. loco cit. nu. 32. & seq. 14 His adde, quod pupilli, & Vidua siue pauperes, siue diuites possunt implorare Iudicium ecclesie in possessorio, vel vbi agitur de iniuria, siue de violentiâ eis illata cap. si quis de potentibus 24. q. 3. glos. in d. c. significantiibus ver. pauperem & in d. cap. ex tenore ver. iniustitia, & hanc esse communem dicit Barbof. in d. cap. ex parte num. 6.

S V M M A R I V M:

- 1 In causis prophanis laici regulariter conueniendi sunt in foro seculari, limitatur nu. 2. 3. 4. 5. & 6.
- 7 Impediens Iudices ecclesiasticos in sua iurisdictione vtantur, quam pœnam incurrat.
- 8 Quando Iudex Ecclesiasticus in causis civilibus procedere possit ad censuras.
- 9 Potest Curia ecclesiastica habere familiam armatam.
- 10 Concessa iurisdictione omnia intelliguntur concessa, quæ ad illam conseruandam sunt necessaria.
- 11 An Ordinarius, vel Auditor Camera possit interdicerè Prouinciam, Ciuitatem, castrum, vel alium locum.
- 12 Quando in causis criminalibus Iudex ecclesiasticus possit reos

accusare

excommunicare.

- 13 An valeat excommunicatio hu-
iusmodi non seruato ordine cō-
cilij Tridentini.

CAP. V

An in causis prophanis laici con-
ueniri possint coram Iudi-
ce Ecclesiastico.

Negatiuè respondent
Doctores, quia re-
gulariter actor se-
quitur forum rei. La-
ctor C. ubi in rem
act. cap. cum sit generale de for.
compet.

Hec tamen regula limitatur 1.
vbi adesset consuetudo conueni-
endi laicos coram Iudice ec-
clesiastico etiam in causis pro-
phanis: quia tunc est seruanda
cap. licet ex suscepto, vbi Doctores
de for. compet. cap. si quis Pres-
byter 2. q. 5. Bellett. tit. Ide fauor.
Cleric. real. 9. 5. num. 4. Barbof. in
cap. si Clericus laicum num. 5. de
for. compet. Rot. decis. 793. num. 1. p.
1. Diuers. Capyc. deo. 161. n. 3. Ricc.
decis. 217. num. 5. & seq. par. 2. &
ita seruari in Hispania, & in alijs
Curijs Ecclesiasticis testatur Fer-
q. mor. par. 1. q. 102. num. 5. Leo. in
thes. for. Eccles. par. 2. cap. 13. n. 39.
& seq.

- 2 Secundò in defectum iustitiæ in
foro seculari, DD. in cap. licet 1.
de for. compet. potest enim negli-
gentia Iudicis secularis in admi-
nistranda iustitia suppleri per ec-
clesiasticum, sed non è contra
cap. clericum 11. q. 1. cap. si diligen-

ti de for. compet. nec obstat textus
in cap. filijs, vel nepotibus 16. q. 7.
quia ibi solum statuitur, vt Epif-
copo negligente, vel renuente,
ad Regem causa deferatur, non
vt ipse Rex causam iudicet, sed
vt moneat reuenter Superio-
rem, vt notat Diana par. 3. tr. 1. ref.
25. vbi etiam dicit, quod hoc ius
sublatum fuit ab Innocentio III.
in cap. qualiter, & quando de Iu-
dic.

3 Tertiò ratione iuramenti, vide-
licet quando debitor est obliga-
tus per instrumentum iuratum;
tunc enim conueniri potest coram
Iudice ecclesiastico pro obser-
uantia iuramenti cap. fin. de for.
compet. in 6. quod procedit etiã
in iuramentis Iudæorum, & here-
ticorum secundùm Ricc. in Praxi.
for. Eccles. par. 3. ref. 225. in fin. ex
quo fit, vt si quis petat absolutio-
nem à iuramento coram Iudice
Ecclesiastico, potest coram eodẽ
Iudice de tota causa litigare;
quia qui fuit Iudex causę præpa-
rantis, & sic absolutionis à iura-
mento, erit etiam Iudex cau-
sę præparatæ Marant. de ordin.
Iudic. par. 4. dist. 11. num. 14. vbi
num. 17. addit, quod quando co-
ram Iudice seculari vertitur du-
bium super validitate iuramenti,
videlicet vtrum liget, vel non,
tunc Iudex secularis non potest
de hoc cognoscere, sed debet
causam remittere ad Iudicem
ecclesiasticum.

Obserua tamen, quod textus
in d. cap. fin. de for. compet. in 6. ha-
ber tantum locum contra ipsum
iurantem, non autem cōtra eius
here-

hæredes : quia cum iuramentum sit personale , non transit in hæredem , vt dicunt Doctores apud *Ricc. in prax. for. eccles. par. 2. ref. 484. & par. 3. ref. 225.* vbi ex hoc concludit , quod hæres iurantis non potest conueniri coram Iudice ecclesiastico .

4 Quartò obligati in forma Camere possunt coram Iudice ecclesiastico conueniri *l. episcopale iudiciũ C. de Episc. aud. Couar. pp. qq. cap. 35. num. 2. vers. Quinto non video Sperell. dec. 41. nu. 29. in fin.*

5 Quintò apparitores Curie ecclesiasticæ coram eodem ecclesiastico Iudice tam ciuilibus , quàm criminaliter conueniuntur *l. z. C. de offic. mag. mil. & hoc est regulare in omni ministro , & officiali , vt sub eo magistratu , & Præside conueniatur , ad cuius prouidentiam , & iudiciũ illius ministerium , & officium noscitur pertinere , nè videatur ab eius ministerio abstrahi , cuius obsequio deputatus est , vt dicit Luc. de Penna. in rubr. C. de Apparitor. Præf. Vrb. lib. 12.*

6 Sextò cognoscit index ecclesiasticus inter laicos , vbiunque aliquis detinet rem alienam cũ peccato , & est tale debitum , ad quod nulla competit actio de iure ciuili , & sic non potest aliquo remedio recuperari in Curia seculari *Marant. de ord. Iudic. p. 4. dist. 11. num. 12.*

7 Qui verò impedit Iudices ecclesiasticos ordinarios , nè sua iurisdictione ecclesiastica vrantur , secundum quod Canones , & sa-

cræ cõstitutiones ecclesiasticæ , ac decreta Cõciliorum generalium , & præsertim Tridentini statuunt , incidit in excommunicationem Bullæ Cœnæ can. 16. quam adimpedientes eosdem iudices in causis ad forum ecclesiasticum etiam ex consuetudine spectantibus extendit *Filliuc. tract. 16. cap. 10. q. 10. nu. 280. quem refert Bonacin. de censur. in partic. disp. 1. q. 17. pñ. 1. nu. 18.* quia huiusmodi consuetudines videntur approbata in cap. licet ex suscepto , ibi , sicut hætenus seruatum est , vt tradunt ibi Doctores communiter .

8 Notandum verò est , quod Episcopus in causis ciuilibus , vbi executio realis , vel personalis per suos proprios , aut alienos exequutores fieri poterit , debet à censuris abstinere , vt præcipit *Concilium Tridentinum sess. 25. de ref. cap. 3.* ex quo textu clarè colligitur , quod potest curia ecclesiastica habere familiam armatã , idemque de iure antiquo statutum fuerat in cap. attendendum .

9 & cap. si quis contumax & c. seq. 17. q. 4. & in cap. contra idolorum . vbi glos. 26. q. 5. vt notat *Genuens. in Prax. Archiep. cap. 13. numer. 3. Mart. de Iuris. par. 2. cap. 29. n. 7. Vgolin. de offic. & pot. Episc. par. 2. cap. 56. num. 3. Barbosa. eod. tract. p. 3. all. 107. a. nu. 2. vers. altera vsque ad nu. 9. Mastrill. decis. 68. num. 4. Bellett. in Disquis. cleric. tit. de fauor. cleric. real. 9. n. 103. Decian. tract. crim. to. 1. lib. 4. cap. 26. nu. 1. & communem dicit *Sperell. dec. 4. n. 3. 8. & 9. & 14. Guazin. Defens. reor. 1. cap. 8. nu. 28. latè Io. Franc. Leo**

Leo in *Theſſon. eccles. par. 1. cap. 9.*
num. 16. & seq. *Dian. p. 1. tr. 2. resol.*
89. *Ricc. in Prax. par. 1. ref. 483.* cō-
cessa enim iurisdictione omnia
intelliguntur concessa, quæ ad il-
lam tuendam, & conseruandam
sunt necessaria *arg. l. 2. ff. de iurisd.*
omn. Iud.

11 Addit Leo *loco cit. p. 3. c. 8. n. 92.*
& seq. quod nec ordinarius, nec
Auditor Camerae potest absq; licē-
tia Summi Pōtificis Prouinciā, Ci-
uitatem, Castrum, vel alium lo-
cum ecclesiastico supponere in-
terdicto pro debito pecuniario,
ita prohibente Bonifacio VIII. in
extrau. prouidē de sent. excom.

12 In causis quoque criminalibus
nō licet Iudici ecclesiastico reos
excommunicare, nisi in subsidiū,
videlicet quando exequutio rea-
lis, vel personalis fieri non pote-
rit: & tunc si delicti qualitas id
exposcat, præcedere debet bina
saltem monitio etiam per edictū
ex dispositione eiusdem Concilij
lo. cit. d. cap. 3.

13 Obseruant tamen nonnulli re-
centiores, Concilium *d. c. 3.* tra-
dere instructionem, non autem
imponere formam, & ideo vale-
re excommunicationem non ser-
uato dicto ordine Concilij, ita
Ricc. in Prax. for. eccles. par. 4. resol.
202. num. 4. ubi citat *Maceratens.*
var. resol. lib. 1. resol. 112. cas. 75. in
fin. vers. in super.

S V M M A R I V M.

1 Relaxatio iuramenti non ad sa-
cularem, sed ad ecclesiasticum iu-
dicem spectat.

2 Capitulum sede vacante, & alij
Prelati inferiores habentes iu-
risdictionem episcopalem, vel
quasi relaxare possunt iuramē-
tum.

3 Quæ requirantur ad relaxatio-
nem iuramenti.

4 Quando Episcopus possit periurum
absoluere à reatu periurij.

5 Tot requiruntur absolutiones,
quot sunt iuramenta.

6 An requiratur speciale manda-
tum ad impetrandam huiusmo-
di absolutionem.

C A P. VI.

An, & quando possit iudex
ecclesiasticus absolue-
re à iuramento.

Relaxatio iuramenti nō
ad potestatem sa-
cularem, sed ad Episco-
pum spectat *cap. noxi-
t de iudic. cap. venerabilem s. idem*
etiam de elect. S. Th. 2. 2. q. 89. art. 9.
ad 3. Lym. in Theol. mor. lib. 4. tr.
*3. cap. 11. num. 9. & alij communi-
ter: etiam si Episcopus sit tantum*
electus, & confirmatus, licet non
dum consecratus Dian. par. 7. tr. 2.
ref. 1. idemque dicendum de Ca-
pitulo sede vacante, & alijs Prela-
tis inferioribus habentibus iuris-
dictionem Episcopalem, vel qua-
si, ut notant Doctores apud Barb.
de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 36.
nu. 9. & seq. Bonacin. de legib. disp.
4. q. 1. pun. 17. num. 9.

3 Ad huiusmodi verò relaxatio-
nem